

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

Гъэмэфэ «еджапIэхэр»

Естественнэ-хисап республикэ еджапIэм гъэмэфэ зыгъэпсэфыгьо мазэхэм атефэу ильэс заулэ хууѓау Гъэмэфэ «еджапIэхэр» кызэIуехых.

Ащ фэдэу мы мафэхэм программированиемкэ «еджапIэм» иофшэн ригъэжьагь. Ащ я 6 — 8-рэ классхэм ашеджэрэ, мы предметым фэштээ нэбгырэ 70-мэ юф ашдашIешт.

ЕджапIэр мэфи 10-рэ зэу-хыгъэшт. А уахтэм кыкыцлекциихэм кыафеджэштых, практическэ занятииехэр ялштых.

Егъэджэнхэм якъуххэмкэ олимпиадэм хэлэжьэн зылъэкышт куп кыыхахышт. Еланэ къэкюре ильэсикэ еджагъум кыщещэжьагъау эствественнэ-хисап еджапIэм рагъблэгъэштых.

Биологиекэ ыкы экономикэмкэ гъэмэфэ еджапIэхэм яофшэн аухыгь. Еджэнэу кырагъблэгъагъэр эствественнэ-

хисап еджапIэм чэсхэу, кэлэеджэкло нахыкIэхэм апае зэхашхэрэ олимпиадэхэм дэгью ахлэжьагъаэхэр ыкы гурит еджапIэхэм кэлэеягъаджэхэм кыащихыгъаэхэр арих.

Адигэ къэралыгьо университетийн биологиекэ ыкы экономикэмкэ Гъэмэфэ «еджапIэхэр» шылаагъэхэм олимпиадэхэм афьэхъязырьштхэр кыащихыгъаэхэр. Егъэджэнэр окюфэ кэлэеягъаджэхэм анахьау анаэ зытэтигъэр икъинигъэкэ олимпиадэ лъэгапIэм нэсирэ экономикэ задачэхэм язэхфын ари. (Тикорр.).

Шъэфэу тэштэгъэх

Археологхэм уасэ зыфашиyre ыкы мэхъанэ зератыре пкыгъохэр шъэфэу чычIэгъым кычIэзитыкыре цыф куп Төүцожь районым кыщаубытыгь. Ахэм Адыгейм ыкы Краснодар краим ашыпсэухэрэр ахэтих, аныбжыхэр ильэс 19 — 43-м нэсих.

Мыхъо-мышакохэм куаджэу Очэпщые кыпблэгъэ юшхъэ-къажыр ари атыштагъэр. Ахэм техникэр (эксаватор), спецобрудование ыкы чэштээ зэрэлэгтэгээр приборыг агъафедэштагъэх. Ахыцэ жъгъеижхэр кычIатыкыгъеу айгыгъгэх.

Ахэм афдэхэм «черные копатели» апalo, хабзэр аукъозэ археологиекэ ыкы тарихымкэ уасэ зилэ пкыгъохэу кыафытхэрэр ежхэм ашхъэкэ агъафедэх. Купым хэтхэр агъэмисагъэх, зэрэзекIуягъэхэр зэхрафынэу яоф хабзэ-

ухумакохэм аратыгь, мы лъэхьаным чым кычIатыкыгъэхэм уасэу ялэр зыфэдизыр агъэнанафэ.

Археологическэ объектхэм якъэхуумэн лыппльэрэ ГъэлорышIапIэу Адыгейм илэм кызэрэщауягъэмкэ, республикэм икультурнэ кэн кызIэклэзигъахэ зыштоигъохэу, шъэфэу ыашхъэхэр зытэрие цыфхэр makлэп. Ахэм ашышэу миницир археологием иобъектхэу алтытэх. (Тикорр.).

шIэгъэ Улэпэ ыашхъэм бэрэ щитIэгъэ цыф куп кызэрэщауягъагъэр. БзэджашIэхэм метри 9 икууагъау ыашхъэм машэ фашыгъэхагь.

Адыгейм икультурнэ кэн бай, объект миницир ныкъорэм ехуу аш хэхэ. Ахэм ашышэу миницир археологием иобъектхэу алтытэх. (Тикорр.).

НэкIмазэр екыфэ агъэгумэкыщхэп

Гъэстыныхъеу агъафедэрэм тэфэрэ ахьщэр зымытыхъеу республикэм щыпсэухэрэрэм янэхэр кыамыгъэфебжыхэх эзхум, ахэм ашышэу чыфэу атэзитыжынэу фэмыхэм ягзырыкIуялIэхэр паупкынхэу ООО-у «Газпром межрегионгаз Майкоп» зыфилорэм унашьо ашыгъагь. Унэгьо мини 8-у гъэстыныхъе шхуантIэр зыгъэфедэу ау аш ыуасэ зымытыхъэрэм чыфэу

ательыр сомэ миллион 230-м нэсигъагь. МэлытIфэгъум кыщещэжьагъау зигз паупкыгъэхэр абонент 902-рэ хууѓа, джыри аш фэдэу пхъашэу зыдэзеклонхэу кыыхахыгъэхэр миниплIырэ шыиплIырэм ехуу. Нэбгырэ 320-мэ ячыфхэр кытыхыгъахэх, 575-мэ кызэрэтижыщ шыкIемкэ компанием зээгэгыныгъэхэр дашыгъэх.

Жъоныгъуакэм и 27-м быслыымэнэу республикэм исхэм нэкIмазэр рагъэжьагь, мэкъуогъум и 26-м бирэмпир хагъеунэфыкыщ. Мэзэ лъялIэм хэти цыфыгъэрэ гукигъурэ кызихыгъафэмэ ежымкэ, нэмыххэмкэ пасапэ. НэкIмазэр етыфхэр цыфхэм лыягъе амылонэу ыкы амылонэу, ягухэлъ-

хэри ягупшигъэхэри аукъэбзынхэу, апкышьол агъэхэбзэнэу, зыми ыгу хамыгъэкынэу кырланым кышшено. Джаш фэдэу гуапэрэ пасапэрэ кызхэкIыщт зекlyakIэхэр зепхъанхэр, шуушишни, тхамыкIэм удеенши, зымишэр бгэшхэнэр цыфхэмкэ цыфыгъэ шуушашу алтытэх.

А пстэур кыдальти, обществэу «Газпром межрегионгаз Майкоп» зыфилорэм ипащхэм нэкIмазэр екыфхэрэ газыр кызэрэрыкIорэ трубэхэм япыупкын зэпагъэуг. Ари зеклокIэ кызэрэрыкIор, гукIэгъуи хэль. Пащхэм кызэралорэмкэ, язэрар цыфхэм арагъэхынам паеп арэущтэу зыкIезеклохэрэр. ФэбэкъэкlyapIэхэр зепаупкынхэм кыпэу чыфэ кызитефагъэхэм зэрэтижын фаер агу кыагъэхыкы, газыр паупкын зэрэлэтижытхэм макъэ арагъэу, ау гугуу емилIэу чыфэм хэзигъахыгъэхэрэм яшыпкыапIэ арагъэшэн фаеу мэхуу.

Бирам мафэхэр кыэсыфхэрэ газовикхэм зызетырахэшт, аш нэс газ уасэр кыэзымытыгъэхэр агъэгумэкыщхэп. Ар кыгырую зичыфэ зытэзигъэхыгъэхэрэр тэрэзэу зеклоштых. (Тикорр.).

Сымаджэр Адыгейм къашэжьыгъ

Жъоныгъуакэм ыкIэм къалэу Москва кыщехыгъэ ое-ос зэхэтэу жыбгъэшхо зыкIэтыгъэм мыхъо-мышIабэ цыфхэм къафихыгъ. Жыбгъэшхом унашхъэхэр тыритхыгъэх, машинэхэр ыкIи гаражхэр зэпиригъэзагъэх, чыгхэр рикIыкIыгъэх. Анах гухэкIыр цыфхэр зэрэфыкIуагъэхэр ари, ахэр нэбгыри 170-м ехъух, хэкIодагъэхэр нэбгыре 17 мэхъух.

Мэкъуогъум и 15-м Москва кыщращыжы Краснодар къажэжыгъ Красногвардейскэ районым щыщэу, Москва щызээ, хуааем хафи тыркьюхэр кызытыришэгъэ хуульфыгъэр. Ащ Москва иклиникэхэм ашыщ кыщещэзагъэх, ипсауныгъэ нахышу кызэхьум, ядэж къарагъэшэжьыгъ.

Катастрофэхэмкэ медицинэм и Гупчэу Адыгэ Республиком щыIэм макъэ кызэрэгъэлгэуягъэмкэ, гупчэм иофшIэхэр зыхэт бригадэр сымаджэм пэгъоки, Красногвардейскэ районым исымэджэш нагъэсгы, охъужыфкэ аш чэлтэшт.

Блэкыгъэ мэфэ благъэхэм джыри зы нэбгыре гузэжъюу ыпшIэгъу фэхъу. Ильэрэ ныкъорэ нах зымынхыбж сабьеу уз хылъэ зилэм rashылIэштхэмкэ ябгъонэрэ кэлэцыкIу сымаджэшэу Москва дэтым специалистхэмрэ медицинэ шIэнэгъэхэмкэ докторэу, профессорэу, кэлэцыкIу хиругилемкэ научнэ-ушэтэко институтуу Н. Пироговын ыцэ зыхырэм идириекторэу Владимир Розиновынрэ телесвязымкэ зэупчыжыгъэх, сымаджэм зэрэдээжкIоштхэ шыкIэр кызахыгъ.

Катастрофэхэмкэ медицинэм и Гупчэу Адыгейм щыIэм кызэрэщауягъэмкэ, сабийм изытет джыри нах куоу ауплэкIуцт, ишкылагъэ хуумэ зишшагъэ къэкошт операциехэр фашыщтых. (Тикорр.).

Адыгэ Республикэм иабитуриентхэм апай

Адыгэ Республикэм и Лышихъе ишшэрилхэр пIэлъэ гъэнэфагъэкэ эзгэцэкIэрэ Къумпьыл Мурат кэшакло фэхъу, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ ашпшэрэ гъэсэньгъэ зыщарагъэгъэтире федеральнэ къэралыгьо бюджет учреждениеу «Урсылы Федэрацием и Правительствэ къепхыгъэ финанс университэти» зыфилорэмрэ зэдэлжээ-ныгъэм фэгъэшыгъэ зээгэныгъэ зэдашыгъ.

Мы зээгэныгъэ зыщарагъэгъэхэм, Адыгэ Республикэм ифэнкынонгъэхэм алае кадрэхэр гъэхъязыгъэхэм тегъэпсихъагъэу бакалавриатым ипрограммэхэмкэ зэрэгхэзьырьштхэ лъэнэхъохэм ялтыгъэу чыпIэхэр къафыхагъэгъэх:

- 1) 38.03.01 «Экономикэр» (къэралыгьо гъэлорышIэнэмрэ мыльку улъякIунымрэкэ факультетыр) — зы чыпI;
- 2) 38.03.01 «Экономикэр» (мыльку-экономикэ факультетыр) — зы чыпI;
- 3) 40.03.01 «Юриспруденциер» (юридическэ факультетыр) — зы чыпI;
- 4) 10.03.01 «Информационнэ щынэгъончагъэгъ» (прикладной математикэмкэ ыкы информационнэ технологи-хэмкэ факультетыр) — зы чыпI.

Федеральнэ къэралыгьо бюджет учреждениеу «Урсылы Федэрацием и Правительствэ къепхыгъэ финанс университэти» зыфилорэмрэ зэдэлжээ-ныгъэмрэ и Министрствэ 2017-рэ ильэсэм мэкъуогъум и 22-м нэс лъэу тхылтыр Iэклигъэхъан фае.

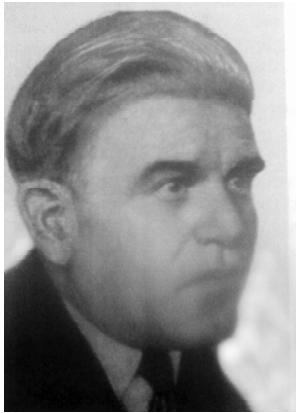
Бакалавриатым ипрограммэхэмкэ еджэнхэм пае зэнэхъохэм хэлэжэштхэм предмет шхыаэмкэ балл 65-м нах мымакIэу ЕГЭ-мкэ рагъэкыун фае.

Къэбар игъэкIотыгъэ зызэхъэштхэ зыштоигъохэм Адыгэ Республикэм гъэсэньгъэмрэ шIэнэгъэмрэкэ и Министрствэ мыш фэдэ телефонхэмкэ төонхэ альэкшыгъ: (8772)52-12-16.

Адыгэ Республикэм и Лыэпк театрэу Цэй Ибрахимэ ыцэ зыхырэм иофшIэхэр театрэм иактрисэу Къуиж Людмилэ Хысэ ыпхъум гухэкIышо ашыхъоу фэтхуаусхэх ыкъо игъонэмисэу идунай зэрихъожыгъэм фэш.

ТИТХАКИОХЭР

Адыгэ усаклоу Пэрэныкъо Муратрэ тхаклоу Кэстэнэ Дмитрийрэ къызыыхъу-гъэхэр мы ильэсэм ижъоныгъоклэ мазэ ильэси 105-рэ хуягъэ.

ПЭРЭНЫКЪО Мурат

Пэрэныкъо Мурат Шьялихъэ ыкъор Теуцожу районом ит къуаджэу Пчыхъалыкъуа жъоныгъуаклэм и 5-м, 1912-рэ ильэсэм къыщыхъугъ. Гъэсэнгъээм фэщаагъ, шенгъээм лыкълоу къэтдэгъы. Усэн-тхэн зэ-чиу хэлъыр пасэу къенэфагъ. 1929-рэ ильэсэм къыщегъэжъагъэу ытхы-хэрэр къыхиутыгъяхъ. Ипоэмэу «Нэклимаз» ыкъи кілэлцыкъулашы «Рыу, сибэц!» зыфиохъэрэмкэ а уахтэм тхыльеджэхэм зэлшашагъ. Щынэнгъээ юфыло инхэм зэшохыкілэ амалхэу афхэхүйт-хэм агъемуклэу, фэкулаеу тхэштыгъ. Адыга-бзэклэ иусэ тхыль 13 ыкъи урысыбзэклэ итхыль 5 къыдэгъигъ.

Пэрэныкъо Мурат ССР-м итхаклохэм я

Союз 1934-рэ ильэсэм къыщегъэжъагъэу хэтыгъ. Адыгэ тхыль тедзаплэм заом ыпэклэ, зэо ужым Адыгэ научнэ-ушэтэкло институтын, тхыль тедзаплэм, хэку радиом, гъэ-зетэу «Социалистическая Адыгей» юф ашишагъ. Пэрэныкъо Мурат 1936 — 1941-рэ ильэсэм дээ Плъижъым къулыкъур щихъыгъ. 1941 — 1945-рэ ильэсэм Хэгъэгу зэ-ошхом хэлэжъагъ. Лы-хужьжынгъэу заом щызэ-рихъягъэм пае Жъогъо Плъижъым иорден, Хэгъэгу зэошхом иорденуя II-рэ шуашэ зинэр, мэдальхэр къифагъешъоша-гъехъ.

Ильэс пшы пчагъэм адигэ лъэпкэ литерату-рэм хахъо фишэу юфышо ышагъ, урс классикхэе Некрасовым, Пушкиным, Тургеневым, Маяковским я произведе-нихэм ащищхэр адигабзэклэ зэридзэгъигъ. Пэрэныкъор адигэ лъэпкэ литературам ипоэзие блыгкэ пытэу илагъ. Ыт-хыгъэхэм ащищхэр — усэхэр, поэмэхэр ублэ-пэ ыкъи гурит, сэнэхэт зэгэгтэгъотылэ кілэлэгъэдже колледжим, АКУ-м филологиеклэ ифакультет я программэхэм ахэтых, ащищэр-гъашэхъ.

Пэрэныкъо Мурат ССР-м итхаклохэм я

Усэхэр
**ПЭРЭНЫКЪО
Мурат**
Шъуфэсакъ дунэе дахэм

Къяраклэу чышхъашом зефалэ, Чынапэр тыгъэм пэжъуу, Бзыужъьеу чыгым ышхъапэ Гъэтхэ ордым щежъуу.
Жъумы ымакъэ зэлэты, Жъы шъабэр садым кіэфэфы, Цыфыгум гъятхэри къыфатэ, Цыфхэр гъятхэм дэчэфы.
Аферымэу тыгъэр къытфесы, Май мафэр тигупсэу къытхахъ. Ожъубанэм илэгъупэхъопси Бэрэчэтэу огум къытхэ...
Ей, сыхъатмафэр къытфехы гъятхэм Цыфхэр, шъуфэсакъ а дунэе дахэм!

Ренэу сэгузажъо

Ренэу сэгузажъо. Тыда? Сшэрэп. Сапэклэ сэлпэшь сэгугъэ, Тыгъэм, Мазэм, жъуагъомэ сяпплырэп, — Ахэм аныбжь миллиард пчагъэ.
Сигъашэлэ макошь ренэу сэгүлэ, Сынэсигъэп анахь ордышум, Сшлакъэр сшомаклэу хывильэм сыкэлэ, Силахь хэслэхъащт къэлкошт нахышум!
Зэкэш, сиорэд, уиэлэпшынэ, Гум лъэрэлэс уинэбзий фабэ.. Фэбагъэу схэлъыр къытпэхэсэнэ, Сыхэгъольхъажыимэ, тичыгу шъабэ.

**Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
МАМЫРЫКЪО Нуриет.**

Яшыушагъэ гъунэнчъ

КЭСТЭНЭ ДМИТРИЙ

Кэстэнэ Дмитрий Григорий ыкъор Красногвардейскэ районом ит къуаджэу Бжэдэгъухъаблэ жъоныгъаклэм и 9-м, 1912-рэ ильэсэм къыщыхъугъ.

Къуаджэм иублэпэ еджаплэ къуухи, Краснодар 1927-рэ ильэсэм къыщизуахъигъе еджэпэ-интернатым щеджагъ. Ашыуух Краснодар дэт кілэльэдже институтын филологиеклэ ифакультет дэгү дэдэклэ къуухыгъ. Къуаджэхэу Джамбэчые, Афысыпэ, Тэххутэммы-куае кілэлэгъаджэу, директорэу юф ашишагъ. 1937-рэ ильэсэм тхаклохэм я Союз и Адыгэ хэку

куутамэ исекретарыгъ. Теуцожу Цыгъо къылохъэрэ ытхыхэу, юф адешэ.

1942 — 1946-рэ ильэсэм Кэстанэм дээм къулыкъур щихъыгъ, заом хэтыгъ, фронтовой гъэзэтийм икорреспондентыгъ. Жъо-го Плъижъым иорден, медалэу «За боевые за-слуги» зыфиохъэрэ къытфагъешъоша-гъехъ.

Зэо ужым ильэс заулэрэ адигэ тхаклохэм яорганизацие Кэстанэр илэ-щагъ, альманахэу «Зэ-къошныгъэм» иредактор шъхэлэгъагъ. Адыгэ научнэ-исследовательскэ институтын литературэмкэ исек-тор инаучнэ юфышагъ, тхыль тедзаплэм иредактор

шъхэлэгъ, ылжым итхама-тэу юф ышагъ. Адыгэ хэ-кум ыкъи Краснодар краим ядепутатхэм ясоветхэм пчагъэрэ ахэтэгъ. Лите-ратурнэ ыкъи обществен-нэ-политикэ юфшэнхэм ащирилэ гъэхъагъэхэм апае Кэстэнэ Дмитрий Лэжъэклэ Быракъ Плъи-

жым иорден, «Щытхъум Итамыгъ» зыфиорэ ор-денир къытфагъешъоша-гъехъ.

Ытхыхэрэ 1932-рэ ильэсэм къыщыублагъеу хиутыщтыгъехъ. Адыгэ лъэпкым ишылэ-пэсэука, советскэ цыфхэм яшыкэ-гъэпсэука, къыраотыкэу романхэр, повестьхэр, рассказхэр бэу, тхыль 13 хъоу, адигабзэки урысы-бзэки къыдигъэгъигъехъ.

Литературнэ зэдээжээ-кли юфышо ышагъ, адигэ литературамкэ учебникхэу ашпээрэ классхэр зэр-дэжэштэгъехъэр ытхыгъигъехъ.

Кэстэнэ Дмитрий ССР-м итхаклохэм я Союз 1941-рэ ильэсэм къыш-гъэхъагъеу хэтыгъ. Лэпкэ литературэр ихудожествен-нэ тхыгъэхэмкэ ыгъэбаигъ.

(Къэбар-тхыд)

Къушъхъэ шыгумэрэ лъапсэмрэ

Мэшыкъуи, Къызбэчи, къызтеклэрэр, хэта о лъагэу удээхъяягъэр? Хэта цыфмэ пхъэри, мыжъори язытырэр? Тыгъэ нурэм пэджэгэту шыгур щигъээ:

— О тыгъэ, о уашью,

о пшэсхэр, шуудэлэу мы

льэпсэ делэм къылорэм!

Цыфхэм зэрафэпшылэврэм рэгушхо. Ахэм э сэ

шүнкым зыхильласэрэм,

мыдэрм ышыгу бэрэ къе-

жыутштыгъигъ. Аш «Нэмис»

ышагъигъэр.

Къоджэшко итыхъа-гъэми ифэнэу джы а чыпэлэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэлэту ыублэштыгъэ. Зыкъохъэ-жыу, адре къушъхъэхъэр

шүнкым зыхильласэрэм,

мыдэрм ышыгу бэрэ къе-

жыутштыгъигъ. Аш «Нэмис»

ышагъигъэр.

Къоджэшко итыхъа-гъэми ифэнэу джы а чыпэлэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэлэту ыублэштыгъэ. Зыкъохъэ-жыу, адре къушъхъэхъэр

шүнкым зыхильласэрэм,

мыдэрм ышыгу бэрэ къе-

жыутштыгъигъ. Аш «Нэмис»

ышагъигъэр.

Къоджэшко итыхъа-гъэми ифэнэу джы а чыпэлэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъотэ хъотэ хъурэе мэшэхуу,

мэз кырыр ычэлэхэмэ

ыбгумэ къашэхъ. Йыгзэ-ту шылпкэ гъонэ хъуралбээзэхъ горэ зэ-маным щыагъэу къалотэхъы. Тыгъэр къыкъомы-къызэ аш ышыгу къашэхъ

ИСКУССТВЭМРЭ КЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭМРЭ

Н. ЛЭУПАКІЭМ ИХЫРЫХЫХЪЭХЭР

Зэльашлэрэ сурэтышлэу, археологэу, Адыгэ Республикаем искуствэхэмкіэ изаслуженнэ йофы шлэшхоу Лэупакіэ Нурбый ыныбжь ильэс 80 зэрэхуугъэм фэгъэхыгъэ къэгъэлъэгъоныр непэ Мьеクъуапэ кыышызэуахыщт.

Адыгэ Республикаем культу-
рэмкіэ и Министерствэ, респуб-
ликэм исурэт къэгъэлъэгъуапіэ,
урсы географическэ обществэм
икъутамэу Адыгейим щылэр кэ-
щакло фэхъухи, къэгъэлъэгъоныр
зэхашагь. Адыгэхэм ятарихъ, яис-
кусствэ яхылгэгъэ сурэтхэм мэ-

хъенэ ин аритызэ, Н. Лэупакіэм илэпэлэсэнгъэ кызызэуехы.

Нарт Пэтерэз лыгъяу зэри-
хъягъэм, испунэхэм, мыотыхэм,
унагъом ишыкігъэ пкыгъохэм,
нэмэйхэм сурэтышлэр ягупши-
сэ. Лъэпкъхэр зэфэзыщэр ис-
кусствэм мэхъенэ ин реты. Цыф

цэрыгохэм, инэуасэхэм, пшаш-
шэхэм ясурэтхэм чыпэ хэхы-
гъэ ареты, ахэр щылэнгъэм кызы-
щегъэлъагъох. Искуствэм щы-

зэльашлэрэ Николай Рерих кыкыгульгэ тьогум щысэ зэрэ-
тирихырэй иофшал-
гъэхэмкіэ нэры-
лэгъу кыыпфэху.
Пшашааэхэм аты-
ришикыгъэ сурэт-
хэр шүхъафтын
афишыжынхэр
шэнышу зэрэфхэху-
гъэр кыдэлтлытэ-
зэ, непэ Мьеクъуапэ
кыышызэуахыщт
къэгъэлъэгъоным
цифыбэ кызызэ-
реклопэштэм тицыхъ-
тель. Шыпкъэ, сурэтхэмкіэ ыгъэ-
гушоштхэ пшашшэ-
хэр икъо тшлэхэрэп, тэркэ хы-
рыхъяхъэх.

Сурэтим итыр: Гъуклэл Зухра
исурэт дэжь щыт.

ТИПЧЫХЪЭЗХЭХЪЭ ГЪЭШТЭГЪОНХЭР

Дунаим щыпсэурэ
лъэпкъхэм яшэн-хабзэхэр
искуствэм кыышыптоэн-
хэм фэшл амалэу щылэр
бэ. Адыгэ Республикаем
и Къэралыгъо филар-
моние и Къэралыгъо
симфоническэ оркестрэ
тхъаумафэм кытыгъэ
концертыр къашъохэм
афэгъэхыгъагь.

Къашъор Лъэпкъым итарихъ

Лъэпкъ къашъохэр пэсэрэ
лъэхъаным кыщежъэх. Ятарихъ
зэрэгъешлэгъоным фэшл зэфэдэ-
ныгъэу ахэлтэм, зэрээзтеки-
хэрэм уаклэупчэ. «Симфоние
къашъохэр» зыфилорэ концер-
тим иззэхжэн юф кызызэрыклоу
щытыгъэп.

Оркестрэ идирижэрэу
Стлашьу Къэпллан кызызэти-
туагъэу, пэшлорыгъешьэу зигъэ-
хъязырээ, зэгъэшэнхэм къахи-
гъэшыгъэхэр искуствэ лъагэм
епхыгъэх. Лъэпкъ пэпчь икъя-
шьо динэу ылэжкырэм, щылэкіэ-
псэукиэу илэм яхылгагъэу щыт.

Къашъом ыбзэкіэ гушуагъор,
заор, гухэкыр, фэшхъафхэри
лупкіэу къэптолэнхэ ольэкы.

Музыкальнэ ыэмэ-псымэхэмкіэ
щылэнгъээр куо къэгъэлъэгъо-
ным фэшл композиторхэм уахтэм
гукэ зыфагъазэ. Классикэм хэ-
хъэгъэ уасклохэм лупкіэу кызызэ-
пкъярагыг музикэм имэхъанэ.
— Клэлэцыкъуухэри, зыныбжь
иккууэхэри тиконцерт къедгъэ-
лэгъагъэх, — зэдэгүүшүгэгъур
льгээкъуатэ оркестрэ идири-
жерэу Стлашьу Къэпллан. — Цыфхэр нахышлоу дгэгъозэнхэм
фэшл филармонием щыклохэрэ

концертхэм къэгъэлъэгъонхэр
ащызэхэтэшх. Экранишком кыты-
тиридзэрэ сурэтхэм концертыр
зезышэрэр къатагүүшүэ, арти-
стхэм ордэньшьор агъажынчы.

В. Моцарт, С. Прокофьевым,
М. Глинкэ, нэмыхи композитор-
хэм япроизведениехэр зэхахъэм
шыгууэх. П. Чайковскэм иоперэу
«Евгений Онегин» зыфилорэм
къихэхыгъэу «Полонезыр» ор-
кестрэ къиргъэуагъ.

Урсысюм инароднэ артистэу,
Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо
орэдьио; къэшьохко ан-
самблэу «Исламыем» ихудо-

жественнэ пащэу композиторэу
Дмитрий Шостакович щыцэкіэ агъ-
нэфэгъэ шүхъафтынр кызы-
фагъэшьошагъэу Нэхэе Асплан
ыусыгъэ «Симфоние къашъохэр»
оркестрэ узылэпищэу къиргъэ-
уагъэх. Дунаим щыцэрио компо-
зиторхэм япроизведениехэр
зыщылурэ пчыхъэзэхахъэм Адыг-
эгийм щыщ композиторым иоф-
шагъэ щызэхэпхынным имэхъа-
нэ цыклон.

Концертыр еллыгъэхэм лъэ-
шэу агу рихыгъ, лэгутеошхокэ
оркестрэ агъэкотэжыгъ.

Сурэтим итыр: оркестрэ
идирижерэу Стлашьу Къэпллан
зэхахъэр зэрещэ.

ТЕАТРЭР

Къэгъэлъэгъонхэм тяжэ

Республикэм и Камернэ музыкальнэ театрэу А. Ханэхъум ыцлэ зыхырэм
къэгъэлъэгъонхэр гъэшлэгъонэу щызэхашэх. Къэшыгъохэм цыфыбэ
зэряллырэр тигуапэу хэтэгъэунэфыкы.

Ж. Брикер ытхыгъэм техыгъэу
«Пльээгъурэр пшошь умыгъэхъ»
зыфилорэр урсыбзэкіэ эзээздэ-
кыжыгъээр Ирина Курочкина
ары. Режиссерэу Виктор Куроч-
киним къэгъэлъэгъоныр ыгъэуцугъ.

— Ильэсэйбэ хүгъэу спектак-
лэр къэтэгъэлъагъо, — кыти-
туагъ Камернэ музыкальнэ те-
атрэу Ханэхъум Адамэ ыцлэ зы-
хырэм ихудожественнэ пащэу,
Урсысюм, Адыгейим искуствэ-
хэмкіэ язаслуженнэ юфышлэу
Сулеймэн Юныс. — Искуств-
вэм пышагъэхэм ашлогъэшлэ-
гъонхэр кыдэлтлытэхээз тиоф-
шлэн зэхэтэшэ.

...Клалэм янэ-ятэхэр ышлэхэ-
рэп, алтыхунэу регъажьэ. Зэу-
кэгъухэм яшуагъэкіэ илахылхэм
ащыхъэм нэуасэ афэхъу...

Александр Степановын, Надеж-
да Максимовын, Михаил Арзу-
мановын, Виктор Марковын, нэм-
ыхи рольхэр дэгъоу къашъх.
Спектаклэм Мьеクъуапэ щышхэм
ямызакьюу, гъунэгъу посэупэхэм
къарыкыгъэхэр еллыгъэх. Зи-
чээзыу пчыхъэзэхахъэр театрэм
неуш щыклошт.

Сурэтим итхэр: А. Степано-
выр, В. Марковыр, Н. Макси-
мовар, М. Арзумановыр къэгъэ-
лъэгъоным хэлажьэх.

**Нэклубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫЛН Нурбый.**

Зэхэзыщагъэр
ыкы кызыдэзы-
гъэкырэр:

Адыгэ Республикэм
лъэпкъ Иофхэмкіэ,
Иэкыб къэралхэм ашы
псэурэ тильпкъэгъу-
хэм адырялэ зэпхын-
гъэхэмкіэ ыкы къэ-
бар жуугъэм иамал-
хэмкіэ и Комитет
Адрессыр: ур. Кре-
стяняскэр, 236

Редакциер
зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мьеクъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приимнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кіэ
заджэхэр тхъапхэу
зипчагъэкіэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыагу 1,5-рэ
дэлээу, шрифтэр 12-м
нах цыкунэу щытэп.
Мы шапхъэхэм ади-
мыштэр тхыгъэхэр
редакцием
зэкгээжохых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушихъаты-
гъэр:
Урсыс Федерацием
хэутын Иофхэмкіэ,
телерадиокъэтын-
хэмкіэ ыкы зэльы-
Иэсикіэ амалхэмкіэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэйоры-
шапл, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ГУ23-00916

Зышаушихъатырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мьеクъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкхэмкіи
пчагъэр
4023
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1558

Хэутынм узьы-
кэлхэнэу щыт уахтэр
Сыхатыр
18.00
Зышаушихъатыр
уахтэр
Сыхатыр
18.00

Редактор
шхъаигъэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаэм
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшэдэжыкъ
зыхырэ секретарыр

Хурмэ
Х. Х.